

ΘΥΕΛΛΑ ΚΑΙ ΟΡΜΗ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

‘Από την αρχή, ούτε η πόλη ούτε τα μαθήματα γιά τού Πανεπιστημίου τού άρρέσουν. ‘Αγωνίζεται για νά μήν πάρει ό ύπνος τήν ώρα τής παράδοσης. Εύτυχός πού τó βράδυ βρίσκειται και πάλι μονάχος στό δωμάτιο μέ τó πιάνο του. Κάθεται νά παίξει αλλά ό νούς του τρέχει άλλο, τά δάχτυλά του είναι κρύα και ή φλόγα τής ψυχής του έχει σβήσει. Κι’ έκεινο πού τού λείπει πió πολύ άπ’ όλα είναι τó δραμα τού καταπράσινου Τσβίκου και οι έξοχικοί περίπατοι στό γύρω του. ‘Εδώ δέν έχεις πού νά περπατήσεις, όπου κι άν γυρίσεις τó κεφάλι τóιχους και πέτρες βλέπεις. Γιά νά διώξεις τίς μαυρές σκέψεις του, γράφεται σέ μιά λέσχη φοιτητών. ‘Αλλά κι αυτοί τόν άπογοητεύουν, είναι όλοι τους μέθυσοι, καυγατζήδες, χωρίς σεβασμό και καυχησιάρηδες. Καί άφήνοντας κατά μέρος τó δικαίον (μόνο φιλοσοφία και ιστορία θά μάθει), άρχίζει και πάλι ν’ άναρωτιέται τί θ’ άκολουθήσει στή ζωή του, μουσική ή φιλοσοφία.

‘Απάνω στήν ώρα, για νά τόν σώσει, φτάνει στή Λειψία τó ζεγός Κάρου. ‘Ο Ρόμπερτ τρέχει άμέσως στό συμπαθητικό σπίτι πού τόν δέχεται σάν παιδί του. ‘Ακούει τó τραγούδι τής ‘Αγνης Κάρους και ζωντανεύει, άκούει μουσική δωματίου, πιάνο, λίντερ και ό θεός τής μουσικής τόν γεμίζει πάλι μέ τή χάρη του. ‘Η πόλη δέν τού φαίνεται πιά τόσο πληχτική, παίρνει τó δρόμο για όμορφα κοντινά χωριουδάκια και δέν αφήνει καμμιά από τίς συναυλίες τού Γέβαντ χάουζ, χωρίς νά τήν άκούσει.

‘Ενα βράδυ στό σπίτι τού δόκτορα Κάρους συναντάει τó Φρειδερίκο Βήκ, τόν πió παράξενο άνθρωπο πού γνώρισε. Είναι πιανίστας και θεολόγος. “Όσο για τó χαρακτήρα του, είναι δύσκολο νά τόν καταλάβει άμέσως. Πότε τού φαίνεται έξωφρενικά διαχτυτικός και πότε άσπληρός ως τή σεμνοτυφία. “Έχει φέρε μεζλί του τήν κόρη του τήν Κλάρα πού όταν τής μιλάει, τó άγριο βλέμμα του παίρνει γλύκα άγγελική. ‘Η μικρή δέν είναι ακόμα δέκα χρόνων και παίζει κιόλας πιάνο σάν φτασμένη πιανίστα. ‘Ο πατέρας τής τήν έτοιμάζει για νά γίνει μεγάλη βερτουότζα, τής έχει όργανώσει πολύ άσπληρά τή ζωή τής και όστόσο για τούς βιρτουόζους μιλάει μέ περιφρόνηση.

Πολύ γρήγορα ό Βήκ συναρπάζει τόσο τó «ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

Ρόμπερτ πού αυτός τού ζητάει νά τόν πάρει μαθητή του. ‘Ο δάσκαλος όμως δέν άστειεύεται. Διακρίνοντας άμέσως τήν έξαιρετικά καλλιτεχνική φύση τού νέου και ξεύροντας ότι ποτέ δέν έργάστηκε σοβαρά, τού επιβάλλει δουλειά πολύ σκληρότερη παρά στούς άλλους μαθητές του. ‘Ο Ρόμπερτ, άσυνείθιστος στήν πίεση, στενοχωριέται αλλά από τήν άλλη χάρεται τή σπάνια και συναρπαστική προσωπικότητα τού δασκάλου του κι’ ακόμα άναστατώνεται μέ τήν καινούργια άποκάλυψη πού τού χαρίζει αυτή ή προσέγγιση: Γνωρίζει τó Μπάχ. Βλέπει έκστατικός τήν έκκλησία τού ‘Αγιου Θωμά και τó μουσικό τής σχολείο όπου δίδαξε ένα τέταρτο τού αιώνα ό μεγάλος κάντορας, τó σπίτι πού έμεινε μέ τή μεγάλη του οικογένεια. Τό καλώς συγκερασμένο κλαβεσέν γίνεται πού καθημερινό του ψωμί, δέ χορταίνει νά μελετήσει τά πρελούνια και τίς φοδυγκες, είτε άσπληρές και παθητικές είναι, είτε χαριτωμένες και άχτιδόχαρες. Ταυτόχρονα γνωρίζεται στό σπίτι τού δασκάλου του μέ διάφορους μουσικούς και συνθέτες λίντερ, πολωνέζες, κομμάτια για τέσσερα χέρια, ένα κουαρτέττο.

‘Αλλά πάλι παίρνει ό Ρόμπερτ μιά άπόφαση ακόμα πió παράξενη από τήν πρώτη. Τώρα πού βρήκε στή Λειψία εκείνο πού τού έλειπε και πού ούτε έλπιζε πώς θά τó βρεί, τώρα πού πρώτη φορά όσο ζει ένιωσε ότι πήρε τó σωστό τó δρόμο, γράφει στή μητέρα του ότι θέλει ν’ άφήσει τή Λειψία και νά συνεχίσει στή Χάιντελμπεργκ τίς σπουδές τών νομικών πού είχε σχεδόν όλότελα παρατήσει. Δύσκολο πού είναι νά βρεί κανείς τήν αρχή αυτής τής σκέψης. Μήπως ό τύψεις πού δέν κράτησε τή συμφωνία πού έκανε μέ τή μητέρα τόν σπρώχνουν νά πάει ν’ άκούσει νομικά, (έπειδή τού είναι αδύνατο μέ τούς έδω καθηγητές), στή Χάιντελμπεργκ όπου έχει μάθει ότι ή διδασκαλία γίνεται πió εχάριστα και πió ζωντανά; ‘Αμφιβάλλει ακόμα άν γεννήθηκε για τή μουσική; ‘Η μήπως θέλει νά ξεφύγει από τήν τυραννία τού έξαίρετου αλλά άλύγιστου Βήκ πού δέν αφήνει ούτε λεπτό τή φαντασία τού μαθητή του νά τραγουδήσει έλεύθερα, νά όνειροπολήσει, νά δοθεί όλόψυχα στής στιγμής τήν ήδονή;

Μόλις κλείσει τó Πανεπιστήμιο, ό Ρόμπερτ φεύγει χαρούμενος για τó Τσβίκου. Περνάει

δλες τις διακοπές του καλοκαιριού με τη μητέρα και τ' αδέρφια του, ξαναβρίσκει τους φίλους, τις έκδρομές στους κοντινούς νερόμυλους, το αγαπημένο του ποτάμι και την παιδική του άφροντια. Γυρίζοντας το φθινόπωρο στη Λειψία, γράφει στη Χάιντελμπεργκ σ' ένα φίλο του να φροντίσει να του βρει καλό δωμάτιο γιατί από το Πάσσα «η γλυκειά Χάιντελμπεργκ θά έχει ένα κάτοικο πιό πολύ».

Χωριά και λόφοι καθρεφτίζονται. . .

Πάλι με την άνοιξη αρχίζει το καινούργιο του ταξίδι ο Ρόμπερτ. Λυπάται που αφήνει στη Λειψία ανθρώπους που αγαπάει και που κι' αυτόι τόν αγαπούν. Τόν καθηγητή Κάρους και τη γυναίκα του, τη δεύτερη του οικογένεια, τó γέρο—Βήκ με τούς θυμούς του και τις άκούραστες ένθαρρόνσεις του, τη δεκάχρονη Κλάρα που έχει κιόλας κάνει την πρώτη της έπισημη καλλιτεχνική εμφάνιση. Μαζί της έπαιζε ο Ρόμπερτ και κοντά της γινόταν κι εκείνος παιδί, κι έπειτα κάθονταν στο πιάνο, αυτοσχεδίαζε εκείνος και ή μικρή του έπαιζε δικά της κομματάκια ή του τά έδειχνε γραμμένα στο χαρτί. «Ωραία ήταν όλα αυτά αλλά τώρα πιά, στα δεκαεννιά του χρόνια, μπορεί ν' άκούσει τίποτα άλλο από της δικής του καρδιάς τή φωνή και του δικού του πεπρωμένου τó κάλεσμα ;

'Ακόμα πιό μεγάλη χαρά νιώθει σ' αυτό τó ταξίδι παρά τόν πρώτο του και δίλους τούς συνταξιδιώτες του τούς βρίσκει χαριτωμένους. Τό ταχυδρομικό άμáξι σταματάει στη Φραγκφούρτη και ο Ρόμπερτ κατεβαίνει να ίδει τήν παλιά πόλη και τó σπίτι του Γκαίτε αλλά έχει έπιθυμησει τó πιάνο του. Μπαίνει σ' ένα μουσικό κατάστημα για νά παίξει αλλά ντρέπεται για' αυτό του τήν έπιθυμία και θέλει νά τή δικαιολογήσει. Λέει ότι είναι καθηγητής ενός λόρδου και θέλει νά δοκιμάσει ένα καλό πιάνο για τόν ύψηλό του μαθητή. 'Αρχίζει νά παίξει και πλημμυρίζει τόν άέρα με νοσταλγικές μικρές φρασούλες που κóβονται από γάργαρες τριλλίες και θαντελénια άραβουργήματα. Κόσμος μαζεμένος στήν πόρτα άκούει μά δέ χειροκροτεί για νά μñν τελειώσει ή μαγεία και τών αυτίων του ή γιορτή.

Σ' όλη τή διαδρομή, κάθε πόλη που συναντάει κεντρίζει τή φαντασία του. Οί δχθες του Ρήνου καθρεφτίζουν πότε χαρομένα και γελαστά χωριουδάκια, πότε σκοτεινά ψηλά βράχια και άγρια τοπεία. Όταν φτάνουν στη Χάιντελμπεργκ είναι νύχτα, δέ μπορεί νά χαρεί εκείνη τήν όρα τήν όμορφιά της πολιτείας, τή μαντεύει

μονάχα στις άσημένιες θαμπές ανάταυγεις του ποταμιού της και στις μυρωδιές της φυλλωσιάς τών δέντρων. Και τó πρωί, άνοιγοντας τó παράθυρο, άντικρύζει μαγεμένους τή χαριτωμένη κοιλάδα και μεθείς από φώς, από πρασινάδα κι' από γλυκειά, μεσημβρινή σχεδόν, άρμονία.

Σιγά - σιγά κατασταλάζει ή παραζάλη της πρώτης εντόπωσης και όσο περνούν οι μέρες νιώθει ο Ρόμπερτ πώς ή χαρά που τού προσφέρει ή ήδύπαθη Χάιντελμπεργκ δέ θά γεμίσει ποτέ τó είναι του. Τό σπίτι του βρίσκεται δίπλα στήν καθολική εκκλησία και ή εύλογία της Ιερής μουσικής γαληνεύει και δυναμώνει τήν ψυχή του. Νά μπορούσε έδω νά βρει τή λύση της άγωνίας και της άβεβαιότητας που τόν κατέχει ! 'Ακουμπισμένοι στο παράθυρο του συλλογιέται και τó μάτι του πέφτει στο διπλό μεγάλο κήπο όπου κάνουν βόλτες νέοι με ύφος άπομάκρο, σωπηλό, παραδομένοι σ' ένα έσωτερικό δνειρο. Τό μεγάλο σπίτι είναι κλινική ψυχοπαθών. Βλέπει ο Ρόμπερτ τούς δυστυχισμένους και ή καρδιά του λυπάται βαθιά, μπορεί όμως, σκέπτεται, νά είναι εύτυχισμένοι που γλύτωσαν από τής άδικότες αντίθέσεις της ζωής. Πώς μπορούσε νά φανταστεί, ο δύστοχος, πώς κι' αυτός μιά μέρα . . .

'Οστόσο με πολύ κέφι αρχίζει τά μαθήματα στο Πανεπιστήμιο. 'Εκεί βρίσκει σύντομα τόν άνθρωπό του. Είναι ο γέρος καθηγητής Τιμπό, σπουδαίος νομικός και φιλοερη ψυχή. 'Η νομική στο στόμα του δέν είναι πιά ξερό γράμμα. «Δέν υπάρχει όλη, λέγει στο μαθητή του, πού νά μη έξιδανικεύεται. 'Ο λυρισμός δέ βρίσκεται πού τó αντικείμενο αλλά τó πνευμα πού τó αναλύει». Είναι ακόμα θερμός πνευσόφιλος, λάτρης του Χαίντελ, και συγγραφέας μουσικών βιβλίων. Κάθε Παρασκευή γίνεται μουσική στο σπίτι του, χορωδία με όγδόντα και έκατό πρόσωπα έκτελει όρατόρια και ο ίδιος συνοδεύει στο πιάνο. Στις βραδιές αυτές, ο νεαρός Ρόμπερτ είναι τó φωτεινότερο άστéρι. Παίζει πιάνο, αυτοσχεδίαζει αλλά δέ χαιρέται για τίς έπιτυχίες του. «'Αν μ' έβλεπε από μιά μεριά ο γέρο - Βήκ,» συλλογιέται κάθε τόσο ντροπιασμένος για τόν εύκολο θρίαμβό του.

Στις διακοπές ο Ρόμπερτ φεύγει για δυό μένες για τήν 'Ιταλία. 'Η μητέρα του στήν αρχή τρομάζει από τήν πρόσθετη αυτή δαπάνη αλλά εκείνος για νά τήν καταφέρει της δηλώνει ότι τó ταξίδι αυτό θά τόν κάνει εύτυχισμένο και γράφει τó γράμμα του Ιταλικά. Τόν περισσότερο καιρό μένει στο Μιλάνο όπου ένθουσιάζεται από τήν όμορφιά της Ιταλικής μελωδίας και άγανακτεί

ἀπό τὰ φρικτά βιολιά τῆς ὀρχήστρας τῆς Σκάλας. Βλέπει τὴν Πάδουα, τὴ Βερόνα, ἡ Βενετία τοῦ ἄρσει πολλὸ ἀλλὰ τὰ λεφτά του ἔχουν τελειώσει καὶ ἡ διάθεσή του εἶναι μαῦρη σὰν τὰ κανάλια τῆς ἀσέλγηνης νύχτης. Ξαναγυρίζει στὸ Μιλάνο, δανεῖζεται ἀπὸ ἕνα γνωστὸ τὰ ἔξοδα τῆς ἐπιστροφῆς καὶ γυρίζει στὴ Χαϊντελπεργκ ἀδέκαρος καὶ σχεδὸν κουρελιασμένος.

Τὸν Ὀκτώβριο ξαναρχίζουν οἱ παραδόσεις στὸ Πανεπιστήμιο. Βρίσκει ὁμως καιρὸ ὁ Ρόμπερτ νὰ κάνει μακρυνὸς περιπάτους καὶ μέσα στὴ φθινοπωρινὴ ἐξοχὴ σχεδιάζει μὴ συμφωνία, ἕνα κοντσέρτο γιὰ πιάνο, συνθέτει τὰ πρῶτα κομμάτια ἀπὸ τὶς *Opillons* του καὶ τελειώνει τὶς Παραλλαγές στὸ ὄνομα "Ampey". Ἐχει ἀκόμα νὰ μελετήσει πιάνο, γαλλικά, καὶ τὸ βράδυ δὲν ξέρει πὺν νὰ πρωτοπᾶει. Παντοῦ τὸν καλοῦν σὲ σπῆτιο, σὲ μουσικὰ βραδιές, σὲ ἀριστοκρατικὰ λέσχες καὶ κάθε Σάββατο στῆς Μεγάλης Δούκισσας Στεφανίας τῆς Βάδης.

Μέσα του ὁμως δὲν παύει οὔτε στιγμή ὁ ἄγωνας. Νιώθει ταπεινωμένο τὸν ἑαυτὸ του ἀφοῦ ζεῖ μέσα στὴν ψευτιά πὺν γι' αὐτὸν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀτιμία. Ζητάει νὰ βρεῖ στήριγμα στὴν κλασσικὴ ποίηση, κάθε βράδυ, ὅσο ἀργὰ κι' ἂν γυρίσει, διαβάζει πρὶν κοιμηθεῖ Ντάντε ἢ Πετράρχη. Τὸ Πάσχα πηγαίνει στὴ Φραγκφούρτη γιὰ ν' ἀκούσει τὸν Παγκανίνι. "Ἀν καὶ οἱ φύσεις τους εἶναι ὀλότρετα διαφορητικὰ, ὁ Σούμαν μένει κατάπληκτος ἀπὸ τὴν τέλεια τεχνικὴ τοῦ γενοβέζου βιολιστῆ καὶ λίγο τρομαγμένος ἀπὸ τὴν παράξενη, σχεδὸν διαβολικὴ, ἐμφάνισή του. Γράφει στὸ Βῆκ ὅτι ἀναζητᾶει τὶς συναυλίες τοῦ Γκεβαντχάους τὸν παρακαλεῖ νὰ τοῦ στέλνει ὅλα τὰ βάλς τοῦ Σούμπερτ, τὰ κοντσέρτα τοῦ Μόσλες καὶ τοῦ Χούμμελ. Καὶ γιὰ νὰ καθεσυχάσει τὴ μητέρα του πὺν ξέρει σὲ τί ἀγῶνα βρίσκεται, τῆς γράφει ψέμματα: «Παίζω πιάνο σπάνια καὶ πολλὸ ἄσχημα».

Ὁ κρυφὸς σῶτὸς ἀγῶνας κρατᾶει ὡς τὶς 30 Ἰουλίου τοῦ 1830, τότε πὺν ἀποφασίζει νὰ πεῖ ὅλη τὴν ἀλήθεια στὴ μητέρα του. Τὴν παρακαλεῖ νὰ γράφει ἢ ἴδια στὸ Βῆκ γιὰ νὰ τὸν ρωτήσῃ τί ἰδέα ἔχει γιὰ τὸ γιὸ τῆς κι' ἂν μπορεῖ νὰ τὸν κάνει μεγάλο μουσικὸ, ἂν ὁ νέος ἀφήσει ὅλα τ' ἄλλα. "Ἐχει μόλις φέξει ὅταν ἀρχίζει τὸ γράμμα του: «Καλημέρα Μητέρα! Πῶς μπορῶ νὰ σοῦ περιγράψω τὴν εὐδαιμονία τῆς στιγμῆς αὐτῆς; Τὸ οἰνόπνευμα καίει καὶ σιγοτραγουδᾷ στὴ μηχανὴ τοῦ καφέ. Ὁ οὐρανὸς εἶναι τόσο καθαρὸς καὶ τόσο φωτεινός, πὺν ὀθέλα να τὸν ἀγκαλιάσω. Τὸ πρωινὸ, φρέσκο καὶ ἀπλό, προβαίνει. Καὶ μπροστὰ μου ἔχω τὸ γράμμα σου

πὺν κλείνει ἕνα θησαυρὸ ἀπὸ ἀισθήματα, ἐξυπνη κατανόηση καὶ ἀρετὴ. Μαμά, ἀκούσε με...»

"Ἄλλος δρόμος δὲν ὑπάρχει, συλλογιέται ἡ Ἰωάννα Σούμαν, πρῆπει ἡ ἴδια νὰ βοηθήσει τὸ στερνοπαῖδι τῆς, τὸ φῶς τῆς ζωῆς τῆς, ὅπως τὸν ὀνομάζει ἡ ἴδια. Γράφει στὸ Βῆκ κι' ἐκείνους τῆς ἀπαντᾷ. Δέχεται ν' ἀναλάβει τὸ Ρόμπερτ ἄλλα βάλς τοῦ δρους του. Ὁ νεαρὸς ὁ' ἀφήσει τὴ Χαϊντελπεργκ καὶ θὰ κάνει ἐπὶ ἕνα χρόνιο μιὰ ὥρα μάθημα πιάνου κάθε μέρα. Δυὸ χρόνια θὰ κάνει ἀρμονία μ' ἕνα καλὸ καθηγητὴ καὶ πολλὰς ὄρες τὴν ἡμέρα θὰ ἀσχοληθεῖ στὴ σύνθεση κομματιῶν γιὰ δυὸ, τρεῖς καὶ τέσσερες φωνές χωρὶς νὰ παρασύρεται ἀπὸ τὴ μανία τοῦ αὐτοσχεδιασμοῦ. Ὁ Ρόμπερτ χαίρεται γιὰ ἐκείνους ἀπ' αὐτά, γιὰ ἄλλα λυπᾶται, ἀλλὰ εἶναι ἕτοιμος νὰ τὰ δεχτεῖ ὅλα γιὰτι βοηθοῦν τὶς κρυφὰς ἀποφάσεις πὺν εἶχε ἀπὸ καιρὸ πάρει. Κι' ἐνῶ διαβάζει τὸ γράμμα πὺν τοῦ στέλνει ἡ μητέρα, νιώθει ν' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸ στήθος του ἕνας ὁμως χαρούμενος εὐγνωμοσύνης: «Τὸ Κάλλος εἶναι ἡ κατοικία μου, ἡ Καρδιά εἶναι ὁ κόσμος μου ὅλος καὶ ἡ δημιουργία μου. Εἶμαι ἐλεύθερος καὶ ἀτέραντος, δημιουργῶ, εἶμαι ἀθάνατος.....»

Ξεπέταγμα

«Ὁ καλλιτέχνης πρῆπει νὰ βρίσκεται σὲ ἰσορροπία μὲ τὴν ἐξωτερικὴ ζωὴ, ἀλλιῶς ἐκμηδενίζεται.» γράφει ὁ Σούμαν στὸ "Ἡμερολόγιό του. Κι' ὁμως δὲν μποροῦσε κι' ὁ ἴδιος νὰ ἐναρμονιστεῖ πάντα μὲ τὸ γύρω του κόσμο. Μόνον μέσα στὴ φύση ἐνιωθε πὺς ἦταν κι' ὁ ἴδιος ἕνα κομμάτι ἀπ' αὐτὴν, ὅπως τὰ βουνὰ γύρω του, τὸ τραγοῦδι τῶν νερῶν καὶ τὸν ποταμιῶν, ἡ βλάστηση. Οἱ συνθήσεις ὁμως τοῦ κόσμου, οἱ συμπάθειες καὶ τὰ γοῦστα τους, οἱ ὀμαδικές τους ἀπολαύσεις πολλὰς φορὲς τὸν σάστιζαν. "Ἀν προσθέσει κανεὶς σ' αὐτὸ καὶ τὶς καταθλιπτικὰς ὀικονομικὰς του στενοχωρίες θὰ μπορεῖ νὰ φανταστεῖ πὺσο χαμένο ἐνιωθε τὸν ἑαυτὸ του στὴ Λειψία, ὅπου ἦρθε τὸ φθινόπωρο τοῦ 1830 γιὰ ν' ἀφοσιωθεῖ στὴ μουσικὴ. Τὸ φαγητὸ του καὶ τὸ ντύσιμό του εἶναι ἄθλια καὶ γιὰ νὰ κρύψει τὴ φτώχεια του, ἀποφεύγει νὰ βγαίνει ἔξω. Ἀπὸ τὴν ἀπόγνωση τὸν σῶζει ἡ ἀτέλειωτη παρακαταθήκη ψυχικῆς δύναμης πὺν κρῦβει μέσα του καὶ πὺν πολλὴ ἡ ἀλληλογραφία μὲ τὴ μητέρα του πὺν τοῦ χαρίζει τὴν πὺν γλυκεία παρηγοριά. "Ἀφοῦ τὸσα χρόνια εἶχε φανεῖ ἀντίθετη στὴν ἀκαλλιτεχνικὴ κλίση τοῦ παιδιοῦ τῆς, τώρα πὺν τὴ δέχτηκε, τοῦ στέλνει γράμματα γεμάτα στοργὴ καὶ φωτεινὴ ἐνθάρρυνση: «Ἡ

μουσική, το γράφει, θά είναι ή αγαπημένη σου, ή πιστή σου φίλη στή χαρά και στόν πόνο. Μείνε της και σό πιστός γιατί αυτή διάλεξε για συντρόφισσα στην επίγεια περιπλάνησή σου.»

“Επειτα έχει τόν καθηγητή Βήκ και προπάντων τή μικρή Κλάρα πού γεμίζουν τή ζωή του. ‘Ο Ρόμπερτ μένει σάν οικότροφος στό σπίτι του καθηγητή του, σύμφωνα με τήν παλιά γερμανική συνήθεια. Μελετάει πιάνο δλη τήν ημέρα και περιμένει τή στιγμή πού θά βγει έξω ο Βήκ για νά τολμήσει νά σπάσει τήν ασυστηρή μελέτη και ν’ αφήσει για λίγο τή φαντασία του νά πλανηθεί στά φανταστικά τοπεία του αούτοχεδισμοδ. Μά μέσα στ’ όνειρο ακούει τή βροντερή φωνή τουδ δασκάλου πού προβάλλει εαφνικά : «Κόψε τά φτερά στό βιαστικό σου Πήγασο ! Οί γραπτοί κανόνες είναι ή δύναμη πού μάς ανεβάζει στήν κορυφή. Διώξε μιά για πάντα τics τολμηρές περιπλανήσεις.»

Σχεδόν κάθε μέρα, ο Ρόμπερτ παίρνει μαζί του πήν Κλάρα στόν περίπατο πού κάνει στά γύρω της πόλης με μερικούς φίλους για νά ξεκουραστεί από τή μελέτη. Κι’ ενδ εκείνου μιλάει για τέχνη, ή μικρή διασκεδάζει με δ,τι βλέπει, μουρμουρίζει χαρούμενα μιά μελωδία, τόν διακόπτει για νά τού πει κάτι στό αυτί και κάθε πού βλέπει μιά πέτρα έμπρός του, τόν τραβάει από τό σακκάκι για νά τόν κάνει νά προσέξει, γιατί εκείνος δλο ψηλά βλέπει όταν μιλάει. ‘Εν τώ μεταξύ όμως σκοντάφτει εκείνη και πέφτει. Τό Ρόμπερτ τόν θαυμάζει όσο και τόν πατέρα της και τού λέει δλα της τά μυστικά. Τώρα είναι έντεκα χρόνια, παίζει τά πιό δύσκολα κομμάτια, ο ήχος της είναι κρυστάλλινος και ζέρει από έξω ένα σωρό σονάτες και κοντσέρτα. Τή χρονιά αυτή έπαιξε έμπρός στόν Παγκάτιν πού ήταν περαστικός από τή Λειψία. ‘Η μητέρα της ήταν παλιά μαθήτρια τουδ Βήκ και είχαν παντρευτεί έπειτα από σφοδρό ασθημα αλλά ο αυταρχικός χαρακτήρας εκείνου έκανε δύσκολη τή συμβίωσή τους. Χώρισαν όταν ή Κλάρα ήταν πέντε χρόνια και ο Βήκ παρ’ όλλες τics ίκεσίες τής γυναίκας του, κράτησε τó παιδι. «Αυτή ήταν ή πρώτη παραφωνία τής ζωής μου» έγραφε αργότερα ή Κλάρα στό “Ημερολόγιό της. Μιά δυνατή αδελφική στοργή ένωσε από τήν αρχή τó Ρόμπερτ και τήν Κλάρα και ή κοινή αγάπη τους για τή μουσική άσυναίσθητα τούς έδωσε άκόμα πιό στενά, τόσο πού δέ μπορούν κί’ οί ίδιοι νά ξεχωρίσουν πού σταματάει ή στοργή και πού αρχίζει ή λαχτάρα για τή μουσική πού αργότερα θά όμορφήσει τή δυ-

στυχισμένη τους ζωή και πού θά τούσκανε νά πηδύσουν και τά πιό ψηλά έμπόδια.

Τόν ‘Ιούνιο τουδ 1831 ο Σούμαν ένηλικιώνεται και γίνεται άνεξάρτητος. Τό προσωπικό του κεφάλαιο είναι μικρό και για νά μη τó μικρύνει άκόμα περισσότερο, τó έμπιστεύεται στόν αδελφό του Κάρλο πού θά τού στέλνει τούς τόκους. Είναι κι’ όλας σύγουρος πώς άν προσθέσει κι’ αυτά πού ή άρχισο νά κερδίζει θά μπορέσει νά ζήσει με άξιοπρέπεια.

Στ’ άλήθεια εκείνη τή χρονιά δημοσιεύει τó έργο του άριθ. 1 τics Παραλλαγές στό όνομα “Αμπεγγ. ‘Ο Ρόμπερτ χαϊδεύει με συγκίνηση τó φρεσκοτυπωμένο χαρτί τής παρτιτούρας, ακομαρώνει τics νότες πού τóσες φορές έσβους και ξαναέγραψε ως νά πάρουν αυτή τή μορφή. Κι’ όταν τού περάσει τó άθελο αυτό ασθημα όπερηφάνειας, ο νόος του πηγαίνει σ’ όλους τούς δυστυχισμένους έπάνω στή γή και συλλογείται ότι ή μουσική του ίσως νά έχει τή δύναμη και νά τόχει νά παρηγορήσει κανένα απ’ αούτούς. Κι’ αυτή ή σκέψη τόν γεμίζει με σοβαρή χαρά και τόν κάνει νά πιστεύει ότι όριμασε τόσο ώστε ν’ άξιζει ν’ ασχολείται μαζί του ή κόρη τουδ Βήκ.

‘Η μία εύτυχία φέρνει τήν άλλη. Τώρα μπορεί νά πληρώνει ένα καλό δωμάτιο και ν’ αναπνεύσει καθαρότερο άέρα. Βρίσκει ένα σπιτάκι κοντά στήν άκροποταμία, από τó ένα δωμάτιο βλέπει τόν ήλιο ν’ ανατέλλει πίσω από τics κόκινες στέγες τών όλοπράσινων μικρών σπιτιών και από τó άλλο χαίρεται κήπους άνθισμένους, τó ποτάμι κι’ ένα νερόμυλο πού ο ήχος του τόν νανουρίζει. ‘Εδώ θά έργαστεί με τήν ήσυχία του και θά γράψει πολλή μουσική.

Στics άρχές τουδ 1832, ο Βήκ και ή Κλάρα φεύγουν για λίγον καιρό. ‘Ο Ρόμπερτ, μένοντας μόνος, νιώθει βαρεία τή μοναξιά του και πρώτη φορά βλέπει πόσο μεγάλο όλο παίζου στή ζωή του τά δυό αυτά πλάσματα. Πώς λοιπόν θά μπορούσε νά πάει νά μείνει στή Βαϊμάρη, παίρνοντας μαζί του και τή μητέρα του, όπως λογαριάζει τώρα και τόνον καιρό ; Λαχταράει νά δώσει αυτή τή χαρά σ’ εκείνη πού τόσα χρόνια τόν στερήθηκε αλλά τώρα βλέπει πώς δέ θά τού ήταν δυνατό. Μπαίνει λοιπόν κι’ αούτό τó σχέδιο κατά μέρος, όπως και τόσα άλλα.

‘Η Κλάρα τού στέλνει τó πρόγραμμα τής συναυλλας όπου έπαιξε έμπρός στόν Γκαίτε τics Παραλλαγές τουδ Χέρτες κι’ εκείνος γκαίτε διαβάζοντας : από τή Δίδα Κλάρα Βήκ.

(Συνεχίζεται)

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ»